

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 28. februar 2011
Kontor: Statsretskontoret
Sagsnr.: 2010-7650-0007
Dok.: CHE40601

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 114 vedrørende forslag til lov om offentlighed i forvaltningen (L 90), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 27. januar 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Meta Fuglsang (SF).

Lars Barfoed

/

Jens-Christian Bülow

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 114 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om offentlighed i forvaltningen (L 90):

”Hvad er ministerens kommentarer til Oluf Jørgensens forslag (jf. Politiken den 25. januar 2011 s. 4) om ”Men man kunne for eksempel bare indskrive en klausul i deres kontrakter om, at de ikke må medvirke til politisk arbejde i den periode, hvor de er fritstillet med løn fra staten”?”

Svar:

1. Justitsministeriet antager, at der med spørgsmålet henvises til pressejurist og forskningschef på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole Oluf Jørgensens udtalelse i artiklen: ”*POLITIK: Spindoktorer skal ud af valgkamp*”, som blev bragt i Politiken den 25. januar 2010. I artiklen er der bl.a. anført følgende:

”Spindoktorernes ansættelsesvilkår gør, at de ved valgudskrivelse bliver fritstillet med løn et halvt år. Intet forhindrer dem dog i at fortsætte arbejdet for ministeren i den følgende valgkamp, og det giver en ulige kamp for oppositionspartierne, der selv må aflønne deres rådgivere, mener Oluf Jørgensen .

”Det er på den ene side rimeligt, at de får løn et stykke tid efter fratrædelsen, så de ikke med øjeblikkelig varsel kan stå uden indtægter”, lyder det fra Oluf Jørgensen .

Han tilføjer dog: ”Men man kunne for eksempel bare indskrive en klausul i deres kontrakter om, at de ikke må medvirke til politisk arbejde i den periode, hvor de er fritstillet med løn fra staten”. Oluf Jørgensen henviser desuden til, at hver minister ifølge retningslinjerne for spindoktorer - eller særlige rådgivere - må ansætte tre særlige rådgivere, hvilket potentielt kunne give knap 60 statsaflønnede valgkampsmedarbejdere for regeringspartierne, hvis alle nuværende 19 ministre udnyttede reglerne.”

2. Der lægges ikke med lovforslaget op til at ændre reglerne eller retningslinjerne for ministres ansættelse af særlige rådgivere eller reglerne for sådanne særlige rådgiveres ansættelsesvilkår.

Justitsministeriet skal i øvrigt bemærke, at Rigsrevisionen i beretning nr. 02/2009 om brugen af særlige rådgivere har anført følgende vedrørende bl.a. spørgsmålet om de særlige rådgiveres adgang til beskæftigelse for ministerens parti under en valgkamp i den periode på 6 måneder, hvor de fritstilles i forbindelse med udskrivelse af valg, jf. den nævnte beretning side 26 f.:

”E. Beskæftigelse i fritstillingsperioden for ministerens parti og modregning af lønindtægt

Fritstilling i forbindelse med folketingsvalg samt arbejde i fritstillingsperioden

68. Ifølge standardkontrakten fra 2004 ophører ansættelsen for den særlige rådgiver ved udskrivelse af valg eller ved udnævnelse af ny minister (fritstilling). Den særlige rådgiver kan påtage sig andet arbejde i fritstillingsperioden på 6 måneder, men er pligtig til at underrette ministeriet herom, herunder også om indtægten herfra. Ifølge standardkontrakten ”forbeholder” ministeriet sig ret til at modregne eventuel løn ved beskæftigelse i fritstillingsperioden.

69. Efter folketingsvalget i 2007 blev der bl.a. i Folketinget rejst kritik af, at de særlige rådgivere havde beskæftigelse for ministrenes partier under valgkampen, hvor de i princippet stadig fik løn fra ministeriet.

Statsministeren udtalte bl.a. i forbindelse med samråd H i Det Politisk-Økonomiske Udvalg i maj 2008, at der ingen begrænsninger er i, hvad en særlig rådgiver kan beskæftige sig med i fritstillingsperioden, og der er ”således ikke noget til hinder for, at de særlige rådgivere – ligesom enhver anden borger – kunne udføre frivilligt arbejde for et politisk parti eller en anden organisation”. Ifølge statsministeren var der derfor, ifølge den model, som udvalget (betænkning nr. 1443) anbefalede, mulighed for, at de særlige rådgivere kunne føre valgkamp, mens de modtog fratrædelsesgodtgørelse fra ministerierne. Ingen af de særlige rådgivere havde ifølge statsministeren haft deres daglige gang i ministerierne, mens de deltog i valgkampen.

70. Som nævnt beskæftigede udvalget bag betænkning nr. 1443 sig med spørgsmålet om fritstillede rådgivere, der medvirker til ministerens valgkamp, jf. boks 6.

BOKS 6. BETÆNKNING NR. 1443 OM BESKÆFTIGELSE UNDER FRITSTILLING SOM FØLGE AF VALGKAMP

Ifølge udvalget bør de særlige rådgivere opsiges med 6 måneders varsel og fritstilles på dagen, hvor der udskrives valg til Folketinget. For det første af hensyn til, at det almindelige embedsværk i kraft af den særlige rådgivers virke i ministeriet ikke må trækkes ind i politisk prægede funktioner, og for det andet hensynet til, at de særlige rådgivere ikke bør kunne medvirke til deres ministers valgkamp, samtidig med at de oppebærer løn som ansatte i et ministerium.

Udvalget har overvejet den problemstilling, at fritstillede særlige rådgivere, der medvirker til ministerens valgkamp og efter valget genansættes som særlig rådgiver i ministeriet, kan siges de facto at have været i samme situation, som hvis de havde været lønnet af ministeriet i valgkampperioden. Dette vil således kunne udlægges som værende i strid med hensynet til, at særlige rådgivere ikke bør kunne føre valgkamp med løn fra ministeriet.

Udvalget har forståelse for dette synspunkt, men fastholder af særligt 3 grunde anbefalingen af den skitserede model. For det første vil problemstillingen kun være aktuell i det tilfælde, hvor en siddende minister fortsætter efter valget og ønsker at genansætte den særlige rådgiver. Hvorvidt dette i det enkelte tilfælde bliver aktuelt, vil i sagens natur først være kendt efter valgets afholdelse. For det andet er valgkampperioden i reglen kort, og der vil derfor være tale om en relativt begrænset udgift til løn til de fritstillede særlige rådgivere i valgkampperioden. Endelig er der for det tredje ingen af de alternative modeller, som udvalget har overvejet, der vil kunne løse det nævnte problem tilfredsstillende, samtidig med at det sikres, at det almindelige embedsværk ikke trækkes ind i valgkampraterede spørgsmål som følge af den særlige rådgivers virke i ministeriet for mi-

nisteren i dennes valgkamp. Udvalget har overvejet den mulighed, at de særlige rådgivere i valgkamperperioden kunne gå på orlov uden løn fra ministeriet. Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at det hverken ville være rimeligt eller ansættelsesretligt muligt for ministerierne at pålægge medarbejdere at tage orlov uden løn.

71. Som det fremgår af boks 6, har udvalget overvejet forskellige muligheder, herunder bl.a. om der skulle være mulighed for orlov uden løn ved valgkampe, men afviste denne mulighed og andre løsningsmodeller. Statsministerens fortolkning er, efter Rigsrevisionens opfattelse, i overensstemmelse med udvalgets anbefalinger.”

Som det fremgår, fandt Rigsrevisionen, at statsministerens fortolkning af de særlige rådgiveres adgang til at deltage i valgkampen, efter udskrivelse af folketingsvalg, var i overensstemmelse med anbefalingerne fra det udvalg, som havde nuværende højesteretsdommer Jens Peter Christensen som formand, og som afgav betænkning nr. 1443/2004 om embedsmænds rådgivning og bistand til regeringen og dens ministre.